

VINTAJ KIYIMLARNING EKOLOGIK VA IQTISODIY AHAMIYATI: YOSHLAR ORASIDA SLOW FASHION RIVOJI

Mustafayeva Mashhura Bobir qizi,

QarshiDU San'atshunoslik fakulteti

Dizayn:libos va gazlamalar yo'nalishi 2-bosqich talabasi

Email: mashhuramb6@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-2817-3293>

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.18721214>

Annotatsiya. Ushbu maqolada vintaj kiyimlarning ekologik barqarorlik va iqtisodiy tejamkorlikni ta'minlashdagi o'rni ilmiy-nazariy hamda tahliliy jihatdan o'rganiladi. Tadqiqotda zamonaviy yoshlar orasida "fast fashion" (tezkor moda) modelidan voz kechish va "slow fashion" (sekin moda) falsafasiga o'tish tendensiyalari ijtimoiy-madaniy va ekologik omillar nuqtayi nazaridan tahlil qilinadi. Tezkor moda sanoatining ortiqcha ishlab chiqarish, resurslarning haddan tashqari sarflanishi va tekstil chiqindilarining ko'payishiga olib kelishi asoslab beriladi.

Maqolada vintaj iste'molining qayta foydalanish, resurslarni tejash va uglerod izini kamaytirishdagi ahamiyati ilmiy manbalar asosida yoritiladi. Shuningdek, vintaj kiyimlar bozorining iqtisodiy jihatdan maqbulligi, individual uslubni shakllantirishdagi roli hamda ongli iste'mol madaniyatini rivojlantirishga qo'shayotgan hissasi tahlil qilinadi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, vintaj kiyimlarga bo'lgan qiziqish nafaqat moda tendensiyasi, balki ekologik mas'uliyat va barqaror iqtisodiy xulq-atvorning ifodasi sifatida namoyon bo'lmoqda.

Kalit so'zlar: vintaj kiyimlar, ekologik barqarorlik, fast fashion, slow fashion, ongli iste'mol, tekstil chiqindilari, iqtisodiy tejamkorlik.

Аннотация. В статье анализируется роль винтажной одежды в обеспечении экологической устойчивости и экономической эффективности. Исследуются тенденции отказа современной молодежи от модели «fast fashion» (быстрой моды) и перехода к философии «slow fashion» (медленной моды) с социально-культурной и экологической точек зрения. Обосновывается влияние индустрии быстрой моды на чрезмерное потребление ресурсов, перепроизводство и рост текстильных отходов.

Особое внимание уделяется значению винтажного потребления как формы повторного использования одежды, способствующей сокращению углеродного следа и сохранению природных ресурсов. Также рассматриваются экономические преимущества винтажного рынка, его влияние на формирование индивидуального стиля и развитие культуры осознанного потребления. Результаты исследования показывают, что интерес к винтажной одежде является не только модной тенденцией, но и проявлением экологической ответственности и устойчивого потребительского поведения.

Ключевые слова: винтажная одежда, экологическая устойчивость, fast fashion, slow fashion, осознанное потребление, текстильные отходы, экономическая эффективность.

Abstract. This article analyzes the role of vintage clothing in promoting environmental sustainability and economic efficiency. The study explores the growing tendency among modern youth to abandon the "fast fashion" model and shift toward the philosophy of "slow fashion," examining the issue from socio-cultural and ecological perspectives. The negative impact of the fast fashion industry—such as overproduction, excessive resource consumption, and the increase in textile waste—is scientifically substantiated.

The paper highlights the importance of vintage consumption as a form of reuse that contributes to waste reduction, resource conservation, and a lower carbon footprint. In addition, the economic advantages of the vintage market, its role in shaping individual style, and its contribution to the development of conscious consumption culture are analyzed. The findings indicate that the growing

interest in vintage clothing represents not merely a fashion trend but also an expression of environmental responsibility and sustainable consumer behavior.

Keywords: *vintage clothing, environmental sustainability, fast fashion, slow fashion, conscious consumption, textile waste, economic efficiency.*

Kirish. XXI asrda to'qimachilik sanoati atrof-muhitni ifloslantiruvchi eng yirik tarmoqlardan biriga aylandi. "Fast fashion" (tezkor moda) tushunchasi kiyimlarning ekspluatatsiya muddatini keskin qisqartirib, global ekologik inqirozni chuqurlashtirmoqda. Har yili millionlab tonna kiyim-kechak chiqindixonaga tashlanadi. Bunday sharoitda "Slow fashion" (sekin moda) va vintaj kiyimlarga qaytish nafaqat moda tendensiyasi, balki ekologik zaruriyat sifatida namoyon bo'lmoqda.

Zamonaviy bozor iqtisodiyoti sharoitida to'qimachilik sanoatining atrof-muhitga salbiy ta'sirini kamaytirish nafaqat davlatlar, balki har bir ongli iste'molchining kun tartibidagi masalaga aylandi. Vintaj kiyimlaridan foydalanish amaliyoti xomashyo yetishtirish uchun sarflanadigan yer va o'g'it resurslarini tejashning eng samarali ijtimoiy mexanizmi sifatida namoyon bo'lmoqda. Yoshlar orasida "vintage-style" tushunchasining ommalashishi jamiyatda buyumlarga bo'lgan hissiy qiymatni qayta tiklashga va "tezkor iste'mol"dan kelib chiqadigan ma'naviy inqirozni yengishga yordam beradi. Iqtisodiy tahlillar shuni ko'rsatadiki, ikkilamchi kiyim bozori kelajakda an'anaviy chakana savdoni siqib chiqarish salohiyatiga ega bo'lgan yashil iqtisodiy modeldir. Shuningdek, vintaj modasi yosh dizaynerlar uchun tarixiy andozalarni zamonaviy texnologiyalar bilan sintez qilish orqali milliy brendlarni yaratishda boy manba bo'lib xizmat qiladi.

Barqaror moda zanjirida vintajning o'rnini o'rganish, kiyim-kechak ishlab chiqarishdagi uglerod neytralligiga erishish yo'lidagi muhim nazariy qadamdir. Ijtimoiy-madaniy nuqtayi nazardan, bu jarayon yoshlarda o'tmish madaniy merosiga hurmat bilan qarash va uni ekologik barqarorlik orqali kelajakka yetkazish ko'nikmasini shakllantiradi. Shu bois, ushbu tadqiqot nafaqat moda sohasidagi tendensiyalarni, balki jamiyatning ekologik xavfsiz kelajagi uchun zarur bo'lgan yangi iste'mol paradigmasini ilmiy jihatdan asoslab beradi. Yoshlar orasida vintaj kiyimlarining ommalashishi ko'pincha faqat "estetik tanlov" sifatida ko'riladi. Biroq, bu jarayonning iqtisodiy motivlari va ekologik oqibatlari yetarlicha tizimli o'rganilmagan. O'zbekistonda yoshlar iste'mol madaniyatida barqaror moda tamoyillarini shakllantirish, kiyimlarni qayta ishlatish (upcycling) va ikkilamchi bozorni rivojlantirishning metodologik asoslarini ishlab chiqish dolzarb muammo hisoblanadi. Kiyim sanoatining uglerod izini kamaytirishda vintajning o'rnini aniqlash tadqiqotning asosiy nuqtasidir. Hozirgi kunda "tezkor moda" (fast fashion) sanoati global chiqindilarning eng yirik manbalaridan biri bo'lishiga qaramay, jamiyatda kiyimlarni utilizatsiya qilish va qayta ishlatish madaniyati hali ham past darajada qolmoqda. Har yili ishlab chiqarilayotgan milliardlab dona kiyim-kechaklarning 80 foizdan ortig'i qayta ishlanmasdan chiqindixonaga tashlanishi ekologik tizimga tuzatib bo'lmas zarar yetkazmoqda. Muammoning asosiy nuqtasi shundaki, iste'molchilar orasida kiyimning

"hayot aylanishi" haqidagi tushuncha juda qisqa muddat bilan cheklangan. Ayniqsa, yosh avlod vakillari trendlar ortidan quvish natijasida kiyimlardan atigi bir necha marta foydalanib, ularni keraksiz buyum sifatida chetga surib qo'ymoqdalar. Iqtisodiy jihatdan olib qaraganda, arzon va past sifatli kiyimlarni muntazam sotib olish uzoq muddatda iste'molchi hamyoniga ko'proq zarar yetkazadi, biroq bu haqiqat ko'p hollarda marketing strategiyalari soyasida qolib ketadi. Bozorlardagi mahsulotlarning haddan tashqari ko'pligi (overproduction) resurslarning isrof qilinishiga va tabiatdagi suv zaxiralarining keskin kamayishiga sabab bo'lmoqda. O'zbekiston sharoitida yoshlar o'rtasida barqaror moda tamoyillarini targ'ib qiluvchi ilmiy va amaliy platformalarning yetishmasligi muammoning yanada chuqurlashishiga olib kelmoqda.

Vintaj kiyimlarining nafaqat tarixiy yoki estetik qiymati, balki uning ekologik barqarorlikni ta'minlovchi iqtisodiy instrument ekanligi yetarli darajada o'rganilmagan. Ko'plab yoshlar vintajni shunchaki "eski kiyim" deb hisoblab, uning ortidagi sifat va resurs tejash falsafasini to'liq anglab yetmayotgani metodologik yordamga muhtoj masaladir. Shuningdek, mahalliy kiyim-kechak bozorida ikkilamchi aylanmani tizimli ravishda tartibga soluvchi iqtisodiy mexanizmlarning yo'qligi "slow fashion" harakatining rivojlanishini sekinlashtirmoqda. Kiyim sanoatining uglerod izini kamaytirish bo'yicha aniq strategiyalar ishlab chiqilmagani kelajakda ekologik to'lovlar va resurs yetishmovchiligi xavfini tug'diradi. Ijtimoiy tarmoqlardagi haddan tashqari iste'molga yo'naltirilgan targ'ibotlar ongli tanlov qilishga to'sqinlik qiluvchi asosiy psixologik to'siq bo'lib qolmoqda. Vintaj kiyimlarini sotib olish va qayta ishlash (upcycling) ko'nikmalarining yoshlar orasida tizimli shakllanmagani ularning iqtisodiy tejamkorlik imkoniyatlarini ham cheklaydi. Agarda ushbu ziddiyatlar o'z vaqtida ilmiy tahlil qilinmasa, moda sanoati keltirib chiqarayotgan ekologik yukni bartaraf etish kelajak avlod uchun og'ir iqtisodiy muammoga aylanadi. Shuning uchun, yoshlar o'rtasida "slow fashion" falsafasini rivojlantirishning metodik asoslarini yaratish va vintajning afzalliklarini iqtisodiy dalillar bilan isbotlash dolzarb vazifa hisoblanadi.

Adabiyotlar sharhi va ilmiy asoslar. Vintaj va barqaror moda tushunchalari xalqaro va mahalliy adabiyotlarda turli nuqtayi nazardan tahlil qilingan. O'zbekistonlik olim M. Qurbonova kiyim dizaynida milliy an'analar va zamonaviy tendensiyalar sintezini o'rganar ekan, kiyimlarning uzoq muddatli foydalanuvchanlik xususiyatini barqarorlikning asosi deb hisoblaydi[1]. S. To'rayeva esa iste'mol madaniyati psixologiyasida "nostalgiya" omili yoshlarning vintajga bo'lgan qiziqishini oshiruvchi asosiy drayver ekanligini ta'kidlaydi[2]. Iqtisodiy jihatdan, J. Abduvoxitov kiyim-kechak bozorida ikkilamchi aylanmaning ijtimoiy-iqtisodiy samaradorligini tahlil qilib, bu sohaning yashil iqtisodiyotga o'tishdagi ahamiyatini ko'rsatgan[3].

Shuningdek, xalqaro miqyosda Keyt Fletcherning "Slow Fashion" kontseptsiyasi kiyim ishlab chiqarish va iste'mol qilish tezligini pasaytirish, sifat va etika ustuvorligini ta'minlashga asoslanadi. Vintajbu nafaqat eski kiyim, balki kamida 20 yillik tarixga ega,

muayyan davr ruhini aks ettiruvchi va yuqori sifatli materialdan tayyorlangan mahsulotdir. Barqaror rivojlanish tamoyillari nuqtayi nazaridan, vintaj iste'moli "Circular Economy" (aylanma iqtisodiyot) modeliga to'la mos keladi. Bu modelda mahsulotning "hayot aylanishi" to'xtamaydi, balki yangi iste'molchi qo'lida qayta tiriladi. Adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, vintaj modasi yoshlarda "individuallik" va "ekologik mas'uliyat" hissini birlashtiruvchi noyob platformadir.

Tadqiqot metodologiyasi. Ushbu tadqiqot vintage kiyimlarning ekologik va iqtisodiy ahamiyatini va yoshlar orasida sekin moda harakatining rivojlanishini o'rganish uchun aralash usulli tadqiqot dizaynini qo'llaydi. Metodologik yondashuv barqaror moda amaliyotlari bilan bog'liq munosabatlar, xatti-harakatlar va tasavvurlar haqida keng qamrovli, ishonchli va ko'p o'lchovli ma'lumotlarni olish uchun sifatli va miqdoriy strategiyalarni birlashtiradi.

Birinchi, barqaror moda, aylanma iqtisodiyot tamoyillari, iste'molchilar xulq-atvori, ekologik sotsiologiya va yoshlar madaniyati bo'yicha mavjud akademik adabiyotlarni ko'rib chiqish uchun nazariy va analitik usul qo'llanildi. Ilmiy maqolalar, siyosat hisobotlari va xalqaro tadqiqot nashrlari vintage kiyimlarni iste'mol qilish, atrof-muhit haqida xabardorlik va iqtisodiy ratsionallik o'rtasidagi bog'liqlikni tushuntiruvchi kontseptual asoslarni aniqlash uchun tizimli ravishda tahlil qilindi. Bu bosqich tadqiqot uchun nazariy asos yaratdi va sekin moda, barqaror iste'mol va ekologik mas'uliyat kabi asosiy ta'riflarni aniqladi.

Ikkinchi, 16-30 yoshdagi yoshlar o'rtasida sotsiologik so'rov o'tkazildi. Namuna jins, ta'lim darajasi va shahar-qishloq yashash joylari bo'yicha vakillikni ta'minlash uchun tabaqalashtirilgan namunalar yordamida tanlandi. Atrof-muhit muammolari haqida xabardorlik, ikkinchi qo'l kiyimlarga munosabat, sotib olish chastotasi, iqtisodiy motivatsiya va estetik afzalliklar kabi o'zgaruvchilarni o'lchash uchun tuzilgan so'rovnoma ishlab chiqilgan. To'plangan miqdoriy ma'lumotlar yoshlar moda tanlovidagi naqshlarni aniqlash uchun tavsiflovchi statistik tahlil, jumladan, foiz taqsimoti, o'rtacha qiymatlar va korrelyatsiya taqqoslashlari yordamida qayta ishlandi.

Uchinchi, sifatli tadqiqot komponenti talabalar, moda ixlosmandlari va kichik miqyosdagi vintage kiyim sotuvchilari kabi tanlangan ishtirokchilar bilan yarim tuzilgan intervyular orqali amalga oshirildi. Ushbu intervyularda vintage modasi bilan bog'liq chuqurroq motivatsiyalar, shaxsiy tajribalar, qiymat yo'nalishlari va madaniy tasavvurlar o'rganildi. Sifatli ma'lumotlar tematik tahlil yordamida tahlil qilindi, bu barqarorlik ongi, individuallik ifodasi, iste'molga qarshi munosabat va axloqiy iste'mol kabi takrorlanuvchi tushunchalarni aniqlash imkonini berdi.

To'rtinchidan, tez moda va sekin moda modellarini atrof-muhitga ta'siri, ishlab chiqarish sikllari, xarajat samaradorligi va iste'molchilarning qoniqishi nuqtai nazaridan taqqoslash uchun qiyosiy usul qo'llanildi. Ushbu taqqoslash atrof-muhit va iqtisodiy hisobotlardan olingan ikkilamchi statistik ma'lumotlarga, shuningdek, hujjatlashtirilgan

amaliy tadqiqotlarga asoslangan edi. Maqsad iste'mol modellari o'rtasidagi strukturaviy farqlarni aniqlash va vintage kiyimlarning barqaror iqtisodiy tizimlardagi amaliy afzalliklarini baholash edi.

Bundan tashqari, ijtimoiy media tendentsiyalari, tengdoshlarning ta'siri va raqamli bozorlar yosh iste'molchilarning vintage modasini qabul qilishiga qanday ta'sir qilishini o'rganish uchun xulq-atvor tahlili yondashuvi qo'llanildi. Onlayn platformalar moda normalarini, identifikatsiyani shakllantirishni va barqaror turmush tarzini tanlashni shakllantiruvchi ijtimoiy-madaniy muhit sifatida tahlil qilindi.

Tadqiqot natijalarining ishonchliligi metodologik triangulyatsiya orqali, adabiyotlar tahlili, so'rovnomalar, intervyular va qiyosiy baholashni birlashtirib ta'minlandi. Asboblarni puxta loyihalash, so'rovnomalarni sinovdan o'tkazish va izchil talqin mezonlari orqali ishonchlik mustahkamlandi. Tadqiqot davomida ixtiyoriy ishtirok etish, xabardor rozilik, maxfiylik va ma'lumotlardan mas'uliyatli foydalanish kabi axloqiy standartlar saqlanib qoldi.

Umuman olganda, ushbu metodologiya vintage kiyimlarni ham ekologik amaliyot, ham iqtisodiy alternativa sifatida yaxlit o'rganish imkonini beradi, shu bilan birga uning yoshlarning sekin moda harakatida ishtirokini shakllantiruvchi madaniy va ijtimoiy hodisa sifatidagi rolini ochib beradi.

Natijalar va muhokama. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, vintaj kiyimini sotib olish kiyimning "uglerod izini" 82% ga kamaytiradi. Bitta kiyimni qayta ishlatish uning chiqindixonaga borish muddatini o'rtacha 2,2 yilga uzaytiradi. Respondentlarning 64 foizi vintajni aynan "atrof-muhitga zarar yetkazmaslik" uchun tanlashini bildirdi.

Yoshlar orasida vintaj nafaqat arzonlik, balki "noyoblik" (exclusivity) belgisi sifatida ko'rilmoqda. Iqtisodiy jihatdan, vintaj bozori O'zbekistonda yiliga 15-20% ga o'sayotgani kuzatildi [4]. Muhokama jarayonida aniqlandiki, yoshlar ommaviy ishlab chiqarilgan bir xil kiyimlardan ko'ra, o'ziga xos tarixga ega kiyimlarni afzal ko'rmoqda. Bu esa "slow fashion" falsafasining mamlakatimizda ildiz otayotganidan dalolat beradi.

1-jadval. Aylana iqtisodiyot ko'rinishi

Vintaj iste'moli zamonaviy yoshlar orasida nafaqat kiyinish uslubi, balki global ekologik inqirozga nisbatan ongli ijtimoiy munosabat sifatida namoyon bo'lmoqda. Tadqiqotimiz davomida ma'lum bo'ldiki, "slow fashion" (sekin moda) falsafasi yoshlarning iste'mol psixologiyasini tubdan o'zgartirmoqda. Avvalo, kiyimga bo'lgan munosabat "bir martalik buyum" tushunchasidan "uzoq muddatli qiymat" darajasiga ko'tarilmoqda. Bu jarayonda vintaj kiyimlarining sifati va chidamliligi ularning ikkilamchi bozorda yuqori baholanishiga sabab bo'lmoqda. Ilmiy nuqtayi nazardan, vintaj iste'moli "fast fashion" keltirib chiqaradigan haddan tashqari ishlab chiqarish (overproduction) inqirozini yumshatuvchi tabiiy mexanizmdir. Yoshlar orasida vintaj kiyimlarining ommalashishi individuallikka intilish va ommaviy madaniyatdan ajralib turish ehtiyoji bilan izohlanadi. Ijtimoiy tarmoqlar, xususan, vizual kontentga asoslangan platformalar vintaj madaniyatini yoshlar submadaniyatining ajralmas qismiga aylantirdi. Muhokamalar shuni ko'rsatadiki, vintaj buyumlari orqali yoshlar o'zlarining madaniy va tarixiy bilimlarini namoyon etishga harakat qilmoqdalar. Bu esa kiyim-kechak iste'molida "estetik savodxonlik" darajasining oshishiga olib kelmoqda. Iqtisodiy jihatdan vintaj bozori "yashil tadbirkorlik" uchun yangi ufqlar ochmoqda.

Yosh dizaynerlar eski kiyimlarni qayta dizayn qilish (upcycling) orqali chiqindisiz ishlab chiqarish (zero waste) modellarini yaratmoqdalar. Bu modelda kiyimning hayot aylanishi (life cycle) chiziqli emas, balki aylanma (circular) xarakterga ega bo'ladi. Resurslarni tejash borasida vintaj iste'moli yangi kiyim ishlab chiqarishda sarflanadigan suv va kimyoviy moddalar miqdorini nolga tushiradi. Masalan, bir dona vintaj ko'ylagini tanlash orqali minglab litr toza suvni asrab qolish mumkinligi yoshlarda ekologik mas'uliyat hissini kuchaytirmoqda. Tadqiqotimiz shuni tasdiqladiki, vintaj modasi yoshlarda "tezkor iste'mol" keltirib chiqaradigan psixologik charchoqni kamaytiradi. Ular buyumlarga nisbatan hissiy bog'liqlikni his qila boshlaydilar, bu esa "sekin moda"ning asosiy tamoyillaridan biridir. Vintaj buyumlarining tarixiyliigi va ularning o'ziga xos hikoyasi iste'molchi uchun qo'shimcha ma'naviy qiymat beradi. Ma'naviy jihatdan bu jarayon "nostalgiya marketingi" bilan ham chambarchas bog'liqdir.

Yoshlar o'tmishdagi sifatli va xarakterga ega bo'lgan davrlarni sog'inishi ularning tanlovlarida yaqqol aks etmoqda. Shuningdek, vintaj iste'moli jamiyatdagi tabaqalanishni yumshatishga ham xizmat qiladi, chunki sifatli kiyim hamma uchun ochiq (accessible) holatga keladi. Iqtisodiy tahlillar shuni ko'rsatmoqdaki, vintaj sektori global miqyosda "fast fashion"dan ko'ra tezroq sur'atlar bilan o'sib bormoqda. O'zbekiston sharoitida ham ushbu tendensiya mahalliy "thrift shop"lar va onlayn do'konlar ko'payishida sezilmoqda. Yoshlarning iqtisodiy savodxonligi oshishi bilan ular kiyimni investitsiya ob'ekti sifatida ko'ra boshladilar. Ba'zi noyob vintaj buyumlari vaqt o'tishi bilan o'z qiymatini yo'qotmaydi, balki oshirib boradi. Bu esa "iste'mol jamiyati"dan "saqlab qoluvchi jamiyat"ga o'tishning ilk qadamlaridir. Tadqiqot jarayonida aniqlangan yana bir muhim jihatvintajning axloqiy (ethical) tomonidir. Yoshlar mehnat ekspluatatsiyasi va

"sweatshops" (noinsoniy ish sharoitlari)ga asoslangan brendlardan voz kechib, axloqiy toza vintajni afzal ko'rmoqdalar. Bu esa kiyim-kechak sanoatida inson huquqlari va ekologik etika masalalarini kun tartibiga chiqaradi. Muhokama xulosasi shuni ko'rsatadiki, vintaj madaniyati yoshlar dunyoqarashini yanada kengroq ekologik va ijtimoiy masalalarga yo'naltirmoqda. Kelajakda barqaror moda tamoyillari barcha ishlab chiqarish zanjirlariga kirib borishi kutilmoqda.

Integrativ tahlillarimiz shuni ko'rsatadiki, vintaj iste'moli faqat vaqtinchalik moda emas, balki chuqur ildiz otgan ijtimoiy harakatdir. Ushbu harakat jamiyatda resurslarni qadrlash va tabiatga g'amxo'rlik qilish madaniyatini shakllantiradi. Yoshlar bu jarayonda asosiy o'zgartiruvchi kuch sifatida namoyon bo'lmoqda. Ularning barqaror tanlovlari global korporatsiyalarni ham o'z strategiyalarini o'zgartirishga majbur qilmoqda. Oxir oqibat, vintaj va "slow fashion" uyg'unligi insoniyatning ekologik barqarorlik sari tashlagan muhim qadamidir. Ushbu ilmiy tahlillar vintajning nafaqat iqtisodiy, balki ma'rifiy ahamiyatini ham to'liq ochib beradi.

Xulosa va tavsiyalar. Vintaj modasiekologik inqirozni yumshatishning eng samarali va estetik usulidir. Slow fashion yoshlar orasida nafaqat uslub, balki ijtimoiy qarshilik (fast fashionga qarshi) shakli sifatida namoyon bo'lmoqda. Iqtisodiy jihatdan vintaj bozori yashil tadbirkorlikning yangi yo'nalishlarini ochib beradi. Ilmiy izlanishlardan kelib chiqib quyidagilarni tavsiya qilamiz: Ta'lim tizimida: Maktab va universitetlarda "Ekologik moda va mas'uliyatli iste'mol" mavzularida seminar-treninglar tashkil etish. Iqtisodiy qo'llab-quvvatlash: Kiyimlarni qayta ishlash (upcycling) bilan shug'ullanuvchi yosh dizaynerlarga soliq imtiyozlari berish. Media targ'ibot: Ijtimoiy tarmoqlarda "Vintajbu barqarorlik" shiori ostida kampaniyalar o'tkazish. Infratuzilma: Shaharlarda kiyimlarni almashish (clothing swap) markazlari va sifatli vintaj do'konlari tarmog'ini kengaytirish.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yhati:

1. Qurbonova M.A. Kiyim dizayni va ekologik barqarorlik tamoyillari. Toshkent: "Sharq", 2021. 112 b.
2. To'rayeva S. Iste'mol madaniyati va nostalgiya psixologiyasi. Toshkent: "O'qituvchi", 2019. 85 b.
3. Abduvohitov J. Yashil iqtisodiyot: kiyim sanoatida qayta ishlashning samaradorligi. // "Iqtisod va moliya" jurnali. 2022, №4. 12-18-bb.
4. O'zbekiston Respublikasi kiyim-kechak bozori tahlili 2023. Statistika agentligi hisoboti
5. Yo'ldoshev J.G'. Barqaror rivojlanish va yoshlar iste'mol madaniyati. Toshkent: "Fan va texnologiya", 2020.
6. Ishmuhamedov R. Innovatsion moda va slow fashion tendensiyalari. Toshkent: "Iste'dod", 2021.